

Sag T-65/89

BPB Industries plc og British Gypsum Limited mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»Konkurrence — misbrug af dominerende stilling — eksklusive indkøbsaftaler — bonus for loyalitet — påvirkning af samhandelen mellem medlemsstater — ansvar for overtrædelsen«

Rettens dom (Anden Afdeling) af 1. april 1993 392

Sammendrag af dom

1. *Konkurrence — administrativ procedure — aktindsigt — Kommissionens pligt hertil i kraft af regler, den selv har fastsat i en rapport om konkurrencepolitikken*
2. *Konkurrence — administrativ procedure — aktindsigt — formål — overholdelse af retten til kontradiktion — ret til at blive hørt*
(Rådets forordning nr. 17, art. 19, stk. 1 og 2; Kommissionens forordning nr. 99/63, art. 2)
3. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — eksklusive indkøbsaftaler — bonusydelser*
(EØF-traktatens, art. 86)
4. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — begreb*
(EØF-traktaten, art. 86)
5. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — begreb — ingen skyld*
(EØF-traktaten, art. 86)

6. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — forbud — fritagelse efter artikel 85, stk. 3 — uden betydning*
(EØF-traktatens, art. 85, stk. 3, og art. 86)
7. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — begreb — fortrinsret for kunder, der ikke handler hos konkurrerende virksomheder, til levering i knaphedsperioder*
(EØF-traktatens, art. 86)
8. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — bonus for loyalitet*
(EØF-traktaten, art. 86)
9. *Konkurrence — dominerende stilling — påvirkning af samhandelen mellem medlemsstater — kriterier herfor*
10. *Konkurrence — fællesskabsregler — overtrædelse begået af en filial — moderselskabet ansvarligt — betingelser herfor*
11. *Konkurrence — fællesskabsregler — overtrædelser — forsæt — begreb*
(Rådets forordning nr. 17, art. 15)

1. Eftersom Kommissionen har fastsat en række regler for aktindsigt i konkurrencesager og bekendtgjort disse i en af dens rapporter vedrørende konkurrencepolitikken, er den forpligtet til at give de virksomheder, der er berørt af en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85, stk. 1, aktindsigt i alle de dokumenter, der er indsamlet ved undersøgelsen, uanset om de er til skade eller til fordel for virksomhederne, dog ikke andre virksomheders forretningshemmeligheder, Kommissionens interne dokumenter og andre fortrolige oplysninger.

beviser, som findes i Kommissionens sagsmappe, for at de kan tage stilling til de konklusioner, som Kommissionen er nået frem til i sin meddelelse om klagepunkter på grundlag af disses bevisligheder. Aktindsigten giver således proceduremæssige garantier, der tilsigter at beskytte retten til kontradiktion og særlig en effektiv udnyttelse af retten til at blive hørt i medfør af artikel 1, stk. 1 og 2, i forordning nr. 17 og artikel 2 i forordning nr. 99/93.

2. Aktindsigtsproceduren i konkurrencesager har til formål at gøre det muligt for adressaterne for en meddelelse om klagepunkter at gøre sig bekendt med de
3. Der påhviler den virksomhed, som har en dominerende stilling, et særligt ansvar til ikke ved sin adfærd at skade en effektiv og ufordrejet konkurrence på fællesmarkedet. En virksomhed, der indtager en dominerende stilling på et marked, og

- som — også efter anmodning fra købere — binder disse til sig ved hjælp af en forpligtelse til eller et løfte om at dække hele eller en betydelig del af deres behov udelukkende hos virksomheden, misbruger sin dominerende stilling som nævnt i traktatens artikel 86, uanset om forpligtelsen står alene eller modsvares af en bonusydelse. Når en erhvervsdrivende nemlig har en stærk stilling på markedet, udgør indgåelse af eksklusivaftaler om leverancer vedrørende en stor del af indkøbene en uacceptabel hindring for adgangen til dette marked.
4. Selv om eksistensen af en dominerende stilling ikke afskærer en virksomhed, der har denne stilling, fra at beskytte sine egne handelsmæssige interesser, når disse trues, og selv om denne virksomhed har ret til i rimeligt omfang at udføre de handlinger, den skønner fornødne med henblik på at beskytte sine interesser, kan man dog ikke anerkende sådanne former for adfærd, når de har til formål at styrke denne dominerende stilling og misbruge den.
 5. Misbrugsbegrebet er et objektive begreb, hvorfor en adfærd udvist af en virksomhed, der har en dominerende stilling, kan betragtes som begrundende misbrug i medfør af EØF-traktatens artikel 86, selv om der ikke foreligger nogen form for skyld.
 6. En fritagelse i medfør af traktatens artikel 85, stk. 3, er ikke på nogen måde til hinder for anvendelse af artikel 86.
 7. Traktatens artikel 86 forbyder en dominerende virksomhed at styrke sin stilling ved hjælp af andre midler end konkurrence på ydelser. Selv om en virksomhed med en dominerende stilling i knaphedsperioder kan fastsætte kriterier for fortrinsret med henblik på efterkommelse af ordrer i perioder med knaphed, skal disse kriterier være objektive, ikke have karakter af forskelsbehandling og overholde de regler, der hersker for redelig konkurrence mellem erhvervsdrivende.
- Dette er ikke tilfældet med et kriterium, som bygger på en sondring mellem kunder, som udelukkende handler med den virksomhed, der har en dominerende stilling, og dem, som desuden forhandler varer indkøbt hos visse af virksomhedens konkurrenter.
8. Der er tale om en praksis, der begrundes misbrug i medfør af traktatens artikel 86, når en leverandør, der har en dominerende stilling, og over for hvem kunden som følge heraf står i et mere eller mindre udpræget afhængighedsforhold, anvender enhver form for loyalitetsrabatter, hvorved denne leverandør i kraft af økonomiske fordele søger at hindre, at hans kunder handler med konkurrenterne.
 9. For at traktatens artikel 86 kan finde anvendelse, er det en nødvendig og tilstrækkelig betingelse, at den adfærd, der begrundes misbrug, er egnet til at påvirke samhandelen mellem medlemsstater; det er derfor ikke nødvendigt at fastslå

eksistensen af nogen aktuel eller reel påvirkning af denne samhandel. Betingelsen om påvirkning af samhandelen må nemlig anses for opfyldt, når det bevises, at den adfærd, der karakteriseres som et misbrug, faktisk mærkbart har påvirket samhandelen mellem medlemsstater, eller blot, at den kan virke som nævnt.

instrukser fra moderselskabet. I et 100% ejet datterselskab må det anføres, at dette principielt og nødvendigvis følger den politik, der er fastlagt af moderselskabet.

10. Den omstændighed, at et datterselskab udgør en i forhold til moderselskabet selvstændig juridisk person, udelukker ikke, at datterselskabets adfærd kan tilregnes moderselskabet, når datterselskabet ikke frit bestemmer sin adfærd på markedet, men i det væsentlige følger

11. For at en overtrædelse af traktatens konkurrenceregler kan anses for begået forsætligt, er det ikke fornødent, at en virksomhed vidste, at den overtrådte forbuddet efter konkurrencereglerne; det er tilstrækkeligt, at den ikke kunne være uvidende om, at formålet med den pågældende adfærd var at begrænse konkurrencen inden for Fællesskabet, eller at den kunne have denne følge.

RETTENS DOM (Anden Afdeling)

1. april 1993 *

Indhold

Sagsfremstilling.....	II - 396
Retsforhandlinger.....	II - 399
Parternes påstande.....	II - 400
Påstandene om annullation af beslutningen.....	II - 402
Undladelser af fremsendelse af dokumenter og overholdelse af retten til kontradiktion.....	II - 402
— Parternes argumenter.....	II - 402

* Processprog: engelsk.